

OLASZKA SÁNDOR

A régi gyár és az elhagyott liget

Nem emlékezett a szívére. Egy hangra várt. Lehúzta a redőnyt, hogy ott-honosabban érezze magát. Minden a gyár tulajdona lett, ami bement a kapun. Az öreg szívére is az lehetett írva: a Salgótarjáni Acélgvár tulajdona.

„Hogyan emlékezzen?” – erre gondolt a kórházi ágyon ülve. Név, dátum, hely, év, nap, hónap, évszázad, korszak, ezred. Virág helye, gerinc, térd, csábítás, telek, végrendelet, ajak, séta, csók, lehullott levél, madár, nap ül az ágakon, diódarálás, szaloncukor, cigi, tableta, kesztyű, bogár, lakóhely, test, test, test. Micsoda teste volt!?

„A Magdus jó lány és rossz lány.” Érezte, hogy nagyon öreg már. Olyan puhán beszélt, alig volt emberi. A pizsama kudarca volt ez a kórházi szobában. Kezei földrengések. Csak azért hosszabbodtak meg a percek, hogy emlékezni tudjon. Papírcsónakok lógtak a szobából félig látszódnó nővérpult felett. „Azok valamelyike viszi majd a lelkét egy másik világba” – gondolta. Azon tűnődött, hogy már nem a gyárban dolgozik. Egyetlen munkája volt, hogy néha sétáljon a nővérekkel az ágytól az ajtóig. Az úton levés lett a feladata.

Csíkos szatyrába csomagolta legfontosabb holmijait. A kórházi ágyon nyugtalanul átvirrasztott éjszakákon hallgatott bolygók visszhangjait, hiszen a szilárd anyagok jönnek-mennek, a lépések fájdalmait, amiket az ágy végétől az ajtóküszöbig tett, a szeretethez szükséges dolgokat, kávécsészét félig tele, csillagok alakját, madarak hangját, vércseppek rózsarügyeit. A szerelme szeméből kiugrott egy szarvas, hallotta hívását, morfiumoztak egy beteget a szomszédos kórteremben, a könnycseppektől vizes szarvast kezdte követni. Félt az úttól, mint a tűztől, de mennie kellett a szarvas után, követnie kellett a völgybe. Szinte szárnyra keltek a bokái. Úgy mászott át a kórház zöld kerítésén, mint az utolsó óraütés úrén esik át az élet. Úgy vágott egy hang a fejébe, mint az Acélgvár kürtje annak idején a levegőbe.

Végigment a kórháztól a fél városon át pizsamában, egész az elhagyott gyárig. Nem használt sínek vezettek a hatalmas vaskapuhoz a főbejárat mellett. Az öreg emlékei, mint egy szellemvonal robogtak be azon a sínen, a gyár kapuin túlra. Csupa port és vért látott az Acélgvár helyén.

Akkora pusztítás ment végbe, hogy az öreg is csak szürke tekinteteket tudott vetni a néhai munkahelyére. Hatalmas szoborlány feküdt a főbejárat lépcsőjén, olyan volt, mint a Lóth felesége. Az egész gyárat lesújtotta Isten tüze, az izzó idő. Ahol járt, kelt a régi cimborákkal, csak hatalmas vasdarabok voltak, mint széthajlított szívek szertesét.

A kitört ablakokon ki-be lengtek a dohos függönyök, mint kísértetek leplei. Még az öreg is látta, hogyan folyik a mészárlás: a gyom az ajtókat fojtogatta. A fekete kémény sötétén emelkedett ki a fémhulladékhegyek közül. A penészes kőtörmelékek kupacából kinyúlt egy kéz, és mint egy koldus kérlelte az öreget, adja oda a szemeit.

A szarvas a liget felé szaladt. Az öreg követte. Hosszú út a liget annak, akinek semmi helyismerete nincs. Olyan volt aznap az egész liget, mint a sorsa, hosszú és szomorú álom. Vörös tobozok heverték mindenütt, mint véres, emberhúst járt, gigászi löszerek, látni lehetett, ahogy a liget napsugarakkal lövi a gyárat a fák lombkoronái közül.

Elfelejtett sírni, mint a Dolinka, pedig sírni akart. A Dolinkában volt kint, ahol egykor az ég kék és fehér gyöngyfátyollal díszítette a Magdust. Első csókjuk helyén parkoló lett. Villanyoszlopok fűrdtek az égbe.

Úgy ettek itt egykor sorban ülve a kollégákkal a padon, mint a seregélyek. Mindenki világképe lötyögött, mint korsóban a sör. F fiatalok voltak és erősek, belekötöttek a megdöbbent salgótarjáni tavaszba. Kis szalonna, sör, és már énekelték gögösen az erejüket. A vágy kínjával együtt különleges és gyors étel, a Dolinkában rakott tűz és szalonnaillatú füstje. Meg a friss paradicsomé, paprikáé és hagymáé. A medvebarlanghoz mentek először együtt, de női szívre vadászott, és Misi olyan férfi volt, aki inkább ment volna medvével öltre pusztá kézzel, mint lány szívéért viaskodni, de Magdus miatt elindult a rengetegbe. Indiánnak öltözött gyermekek láthatatlan kivégzettei szaladtak át a fák törzsein, holtak fekete árnyai. Bogyós bokrok között, a liget sötétjében, hol csak a látnokok mehetnek. Lusta és szomorú patak csordogált a kövek között, mint a Misi saját szerethetőségébe vetett hite. A holtak szerettek szórakozni az élőkkel. Direkt tévútra csalták az idegent a ligetben. Úgy simogatta meg Magdus arcát, mint a szél simítja el vadak lábnyomát a földön. Mint a gyerekek nyilai, repkedtek az érzések a szívében. Odahajolt a lányhoz, és megcsókolta, mondván, hogy így támasztaná meg, hogy el ne essen valamilyik ágban. Misi bácsi szinte táncolva ment hazafelé a sápadt hold alatt. Úgy tévedt a szerelem közepébe, ahogy az elbűvölő ligetben lehet csak eltévedni. Bátor-zöld fenyőszíve volt, ahová mókusként befészkelte az öröm. A mese fele legalább igaz? Ezt kérdezték az árnyékok tőle.

Sivár, tompa homokon csoszogott, átbotorkált a vörösebb talajra, a melankóliára. Láta, hogy turisták, akik emblémákat véstek a fák törzseibe, tüzet raknak áldozni a liget szellemeinek. A fekete árnyak Magdust más férfi karjaiba lökték. Az öreg sírni kezdett. Eszébe jutott, hogy kurjongtak az indiánok a rengetegben. Közben bezárt a gyár, egyre kevesebben jártak ki a ligetbe. A liget is pusztulni kezdett. Megszakadt akkor a szíve. A fekete árnyékok a holtak tisztására vitték. Üvegtó-szeméből szelelden ivott az ég, mint egy büszke szarvas.

Szellemek elhagyott országa már a liget. Misi is, Magdus is árnyékként szalad a holtak sűrűjében. A természet talán megjavítja a romokat, ahhoz gyűjti a holtakat. Addig reménytelenül alszik a gyár és a liget.

Én pedig nézek egy fiatal lányra a Dolinkában. Tudom, hogy a szívnek titokban egy csomó ünnepe van, amit meg is tart. Hirtelen öröm a semmiből. Megtetszik neki valami. Furcsa hely ez a szív. Olyan, mint egy fantasy-világ. Különleges, ismeretlen szokások, elképzelhetetlennek tűnik, mégis a valóságról szól, csakúgy, mint egy álom. Miről szólt? Ilyen nincs! Ettől a lánytól ünnepel a szívem. Talán egy régebbi életben elhagyott, én pedig belehaltam, hogy várok rá, most pedig egymásra találtunk újra? Léteznek tökéletes pillanatok. Ez az, mikor nézem őt a ligetben. Hiszek benne, hogy a nagy találkozások, mint szellemek, eltűnnek, hogy újbóli felbukkanásukkal felzavarják az embert.

A „gyár” (Tajti Bálint fotója)